

Mezővédő fásításunk a szovjet természetátalakító terv nyomdokában

LADY GÉZA

I.

Hazánk síkvidéki erdőségeinek fokozatos kiirtása, folyóinak szabályozása és kiterjedt belvizeinek lecsapolása gyarapította ugyan a szántóföldek területét, a talaj vízellátottságára azonban kedvezőtlenül hatott. A kevés és nem megfelelő eloszlású csapadék, a tartósan fúvó szelek erős párologtatása gyakori szárazságot, növénytermelésre kedvezőtlen éghajlati és termőhelyi viszonyokat teremtett. A fátlan síkságon akadálytalanul végigszáguldozó szelek talajromboló ereje utat nyitott a futóhomok, a sivatagosodás terjedésének. A szárazság fokozódása a káros nátriumsók erősebb felhalmozódására és a talajszerkezet elromlására vezetett. Így alakultak ki Alföldünk szikes pusztaságai. Ezekre a jelenségekre meteorológusainkon és talajtudósainkon kívül erdészeink is felfigyeltek. Alföldfásításunk és erdőgazdaság-politikánk gazdag irodalma mutatja, hogy hányszor emeltek szót az alföldi leromlott éghajlati és termőhelyi viszonyok megváltoztatása és rendszeres alföldfásítás alkalmazása érdekében. *Ajtay Jenő, Béky Albert, Illés Nándor, Kallivoda Andor, dr. Kiss Ferenc* és sok más magyar erdész az úttörő munkából tettekkel is kivették részüket. Kezük nyomán új erdők születtek a homokpusztákon. Az alföldfásítás kiterjedt és tervszerű alkalmazásáért *Kaán Károly* harcolt legmeggyőzőbb lelkesedéssel. A kapitalista környezetben is helyesen ismerte fel, írásaiban és alkotásaiban erőteljesen juttatta kifejezésre, hogy Alföldünk éghajlatát, vízgazdálkodását, árvízveszedelmét, s dolgozó parasztságunk mostoha életkörülményeit miként lehet és kell fásítással megjavítani. A *mezőgazdaságra előnyösebb éghajlatot szolgáltatna hazánkban az erdő alkalmas területek beerdősítése, az utak és táblameszgyék befásítása* — írta *Kaán* »Erdőgazdaság-politikai kérdések« című munkájában. »Nem lennének a most vázolt bajok, ha a sztyeplimájú, fölöttébb száraz levegőjű sík földünkön és dombvidékünkön nagyobb foltokban erdők tarkáznák a szántótengerek képét.« Hiába hangoztatta azonban, hogy: »a síkföldet és dombvidéket érintő erdőgazdaság-politikánknek az eddigigél eltérő irányban kell haladnia a jövőben«, törekvéseit a nagybirtokosok és törvényhozók mellékvágányra terelték. Az elnyomásban élő parasztságnak pedig nem volt módja saját helyzetének és hiányosságainak felismerésére. Nem volt tőkéje, se szervezete a haladó tudomány vívmányainak, az öntözésnek, talajjavításnak, a gépesítésnek, vagy éppen a természetátalakító fásításnak alkalmazására.

II.

A magyar nép alapvető nyeresége, amit a Vörös Hadsereg hősei vérük hullatásával szereztek meg számára: rabságából, kizsákmányoltatásától való felszabadulása. Ez nyitotta meg előtte a szocialista fejlődés útját. Ezáltal vált valóra parasztságunk évszázados álma: övé lett végre a vérével és verejtékével oly sokat öntözött föld! Ez a nagy esemény döntő lépéssel vitte előre mező- és erdőgazdaságunk helyzetét. Nemcsak az állam tulajdonába került erdőkben indulhatott meg rendszeres és tervszerű

gazdálkodás, de megnyílt a nagy országos természetátalakító fásítások lehetősége is. Parasztságunk a szocialista szövetkezés útjára lépve egyre fokozódó mértékben térhet át a nagyüzemi gazdálkodásra. Ami elaprózott és szétszórt egyéni gazdálkodásában lehetetlen volt számára, annak gyors megvalósítása ma eleven valóság: füves vetésforgó, mezővédő erdősávok, öntözés, talajjavítás és gépesítés. A Párt és az állam a nagy népgazdasági tervek keretében az elmaradott mezőgazdaság gyors és eredményes fejlődésének biztosításához minden segítséget megad.

A természetátalakító fásítás alkalmazása terén a népi demokráciák sorában hazánk is szerencsés helyzetbe került. Amit az erdőövezetek és erdősávok hatásainak vizsgálatára, a védőfásítások méreteire, elhelyezésére és szerkezetére nézve a szovjet tudósok, expedíciók és gyakorlati szakemberek hosszú és fáradságos küzdelme és szívós munkája eredményezett, ezeket a tapasztalatokat most készen, ajándékba kapta meg. A marx-lenini elmélet alapján haladó materialista tudománynak a reakciós idealisztikus tudomány képviselőivel folytatott hosszú éles harca véglegesen eldőlt. *Micsurin, Viljamsz* és *Liszenkó* lángeszű felismerései forradalmi lendületet adtak a biológiai és agrártudományok fejlődésének. Az életük munkájával felépített tanok és eljárások ismerete mind gyakorlati, mind kutató munkánknak irányt szab. A *Dokucsájev* és *Koszticsev* által telepített erdősávokból és a száraz sztyepeken végzett sok-sok erdőtelepítésből nyitott könyvekként olvashatunk. A páratlanul gazdag irodalom tükréből pedig anyanyelvünkön szerezhetjük meg azt a tudást, amit egyébként csak fáradságos, küzdelmes munka és nem egyszer saját kárunk árán, évtizedek alatt tudtunk volna elérni. Felsorolni is hosszú volna a sok kiváló szovjet kutató és erdőtelepítő nevét, akik sok éven át végzett munkájukkal és irodalmi működésükkel méhek módjára hordták össze a természetátalakító fásítás tudományát. Nekik köszönhetjük, hogy a magyar fásítók ma kitaposott, biztos úton haladhatnak kitűzött céljuk felé. A szovjet kutató és tervező intézetek, erdőtelepítő állomások, csemetekertek és erdőgazdaságok értekezleteinek anyaga, értékelése hasznosan egészíti ki a szakírók adatait: sok gyakorlati eljárásra és fogásra tanít meg bennünket. Nem egy rövid cikk, de egész lap-számunk terjedelmét is túlhaladná, ha a mezővédő erdősávok hatásainak, telepítésének és elért eredményeinek elvi és gyakorlati kérdéseire vonatkozó szovjet tapasztalatok leglényegesebbjeit ismertetném. Ezért csupán néhány olyan alapvető igazságra, törvényszerűségekre és kikristályosodott eljárásra vetítek egy-egy fénysugarat, melyeken a nagy sztálini természetátalakító terv fásításai nyugosznak. Ezekre a szilárd elvi alapokra építjük fel mi is hazánk mezővédő erdősávjainak tervezését, rendszerét és telepítését.

III.

Viljamsz földművelési rendszerét kell elsőnek említenem. Ez — mint ismeretes — a talajerők legteljesebb kihasználása és a termelés állandó fokozása érdekében mintegy integrálja valamennyi földművelési üzemág: a legfejlettebb növénytermelési, rét- és erdőkultúra, valamint a tökéletesen gépesített agrotechnika és a maximálisan nyújtható talajjavítás legértékesebb elemeit a nemesítés és öntözés élenjáró módszereivel. Forradalmi újítása, hogy általánossá teszi a füves vetésforgó és a mezővédő erdősávok alkalmazását. Az évelő fűfélék és pillangósok mélyreható és bojtos gyökérzetükkel átalakítják, tartós apró rögökre bontják, morzsálékossá, víz felvételére, szellőződésre és baktériumélet kialakulására alkalmassá változtatják a tömődött, rossz szerkezetű talajt. A baktériumok tevékenysége vízben oldhatóvá és a növények számára felhasználhatóvá teszi a talajban oldhatatlanul lévő ásványi sókat.

A mezővédő erdősávok által az erdőtelepítés a mezőgazdaság segítőjévé, szerves kiegészítőjévé vált. Viljamsz zsenialitása olyan biológiai közösségbe kapcsolta őket, melyben a szántóföldi növénytermelés nem nélkülözheti az erdő jelenlétét.

Hartinov és Bassov a Dokucsájev által megkezdett és közel 60 éve folyó kísérletek alapján bebizonyították, hogy az erdősávok felszívják és a kultúrnövények számára nagy mennyiségben tárolják a felszínen felhasználatlanul elfolyó törekvő vizet. Az altalajvíz szintje felemelkedik, a patakok és folyók vízbősége nő, lefolyásuk egyenletesebbé válik. Az erdősávok által visszatartott hórétteg lassan, egyenletesen olvad el és a kevésbé átfagyott, gyorsan kiengedő talajba szívárog.

Mezővédő erdősávokkal védett földeken 35–40%-kal csökken a szél sebessége. Evvel arányosan kisebbé válik a talaj és a növények párologtatása. Mérések sorozata igazolja, hogy a szélfúvásakor kétszer akkora a párologás, mint a szélcsendben.

Az erdősávok fái és cserjéi jelentékeny mennyiséget párologtatnak el a mély talajrétegek szántóföldi növények számára hozzáférhetetlen víztartalékából.

Ez a páratartalom lényeges emelkedésére és gyakori bő harmatképződésre vezet. A párásabb levegő kevesebb vizet von el a talajból, ami hozzájárul a vízgazdálkodás javulásához.

Az erdősávok a szél hűtőhatásának csökkentésével kiegyenlítőleg hatnak a talaj és levegő hőmérsékletére: nappal emelik, éjjel kissé csökkentik azt. A hőtöbblet — tekintve, hogy a talajban és levegőben nagyobb a nedvesség — melegágyként serkenti a növények fejlődését. Az éjjeli lehűlés kissé nagyobb foka pedig elősegíti a harmatkicsapódást.

Az erdősávok a szél erejének lefékezésével megakadályozzák a talaj értékes felső termőrétegének elfúvását. Megkötik a futóhomokot és gátat vetnek a növényzet ki és befúvásából, valamint homok és szélverésből eredő károsodásainak.

Dombos vidékeinken a vízvásztók és vízmosások befásítása, valamint a rétegvonalak mentén alkalmazott erdősávok megszüntetik az erózió talajrombolását, a lejtőn lefolyó vizet elnyelik, tárolják, s átadják a környezetükben termelt kultúrnövényeknek. A talaj mély rétegeiben összegyűjtött víz fokozza a források, a folyók vízbőségét és szabályozza folyásuk egyenletességét. Az árvíz- és eliszapolás károsításai csökkennek.

Az említett kedvező hatások eredőjeként lényegesen emelkedik a föld termelékenysége. A Szovjetunió különböző részeiben végzett sorozatos mérések adatai szerint az erdősávok közötti termőföldeken a gabonaféléknél 30–50, a kapásnövényeknél, fűféléknél és pillangós takarmányféléknél 50–150, a kobakos növényeknél 2–300%-os termésemelkedést értek el. Adatok sokasága bizonyítja azt is, hogy az erdősávok közt termelt növények minősége és fajsúlya is nagy mértékben javul.

Szovjet megfigyelések alapján tanultuk meg, hogy a mezővédő erdősávok említett hatásai általában a fmagasság huszonöt-harminceszoros távolságáig érvényesülnek. Ennek megfelelően a káros szél főirányára merőlegesen vezetett főerdősávokat — a talaj neme, minősége és kötöttsége szerint — egymástól 400–600 m-re, a keresztirányú mellékerdősávokat 1000–1500 m-re helyezük el. Laza homok és kotus talajokon, valamint gyengébb szikeseiken a fősávok távolsága 2–300 m-ig csökken. Dombvidéken a lejtők nagysága, a talaj vízbefogadó képessége és állapota szabja meg a víznyelő sávok távolságát. Erősebb lejtőn és rosszabb vízfelvevő talajon közelebb, szelídebb lejtőn és jó vízbefogadó talajon távolabb kerülnek egymástól. A vízvásztókat, vízmosásokat és tereptöréseket be kell fásítani.

Az erdősávok szélessége 16–20 m. A lejtők víznyelő sávjai a lejtőktől és talaj minőségétől függően 30–60 m szélesek.

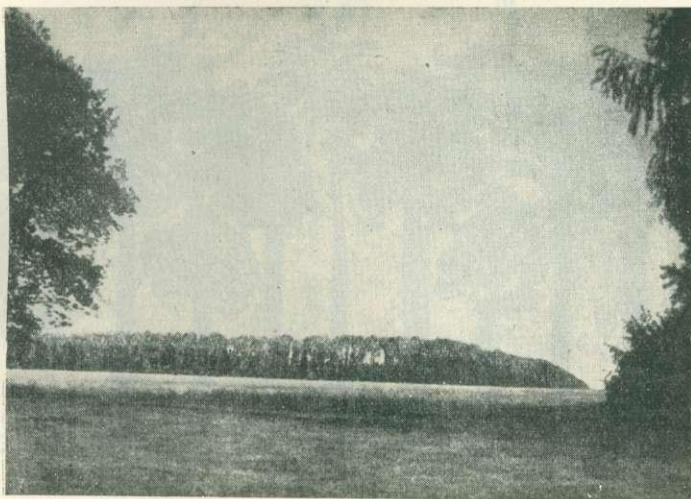
A szélvédő erdősávok szerkezete 3–4 koronaszintből álló, tagolt, ellenálló, de a szelot fékezve átteresztő, kissé áttört. Ezt a szerkezetet a cél érdekében az állomány-ápolások során mesterséges beavatkozással is fenntartják. A csemeték sortávolsága 1.5 m, tőtávolsága pedig — a fafajtáknak megfelelően 0,7–1.0 m. Az alsó szintet képező cserjéket csak a sávok két szélére szokták telepíteni. A víznyelő erdősávok három koronaszintből alakulnak, de tömörebb szerkezettel. Céljuknak megfelelően

minél jobb vízfelvevő képességű koronafelszint adó és a víznyelést elősegítő alomképző tartós fajokból állanak. Sor- és csemetetávolságuk a szélvédő erdősávokéhoz hasonló, de itt az állományon belül is telepítenek bokrokat.

A Szovjetunióban nagy gondossággal történik a fajok megválasztása, ami számunkra is követendő példa. A beható helyi talaj és vízellátottsági vizsgálatokra alapozott, a talajtájnak és éghajlatjóságnak megfelelő faj- és elegyaránymegválasztás a fásítási tervek készítőinek központi kérdésévé vált.

Az erdősávok sikeres telepítését biztosító korszerű, gépesített talajelőkészítés technikáját is a Szovjetunió tapasztalataiból sajátítottuk el. E téren sokat kell még tennünk, hogy gépállomásaink állományát nagyteljesítményű traktorokkal, talajművelő és ápoló gépekkel kiegészítsük.

A Szovjetuniótól tanultuk meg, hogy gépekkel is lehet csemetét ültetni, mégpedig jól, gyorsan és nagy munkaerő és költségmegtakarítással. Az SZLCs—1 típusú csemete-



1. ábra. Dús vetés az erdősávok védelmében. Kamenoj-sztyep (Voronezsi kerület.)

ültető gépek belföldi sorozatgyártása megindult és már tavaszra 82 ilyen gép, jövő őszre pedig 164 fogja elősegíteni termelőszövetkezeteink mezővédő erdősávjainak gyors és sikeres megtelepítését.

Az idei bő tölgytermés lehetőséget adott arra, hogy *Liszenkó* fészkes tölgy-makkvetési eljárását most már nagyobb területeken alkalmazzuk. Ez is segíteni fog bennünket abban, hogy a munkaerő-nehézségeket leküzdve tervünket teljesíteni tudjuk.

A Szovjetunió szakemberei tanítottak meg bennünket a nagyüzemű, gépesített csemetenevelésre, mely biztosítani fogja az országfásítás egyre bővülő csemeteszükségletének tömeges és olcsó megtermelését, kiemelését és szállítását.

A Szovjetuniótól vettük át a fásítási tervgazdálkodás és munkaszervezés fejlett módszereit. Komoly segítséget jelent a mezővédő erdősávok tervezésében és telepítésében nagy tapasztalattal rendelkező, alapos felkészültségű szovjet tanácsadóink bírálatára és útmutatására, melynek nyomán munkánkat egyre javíthatjuk.

Sokat tanultunk a »Füves vetésforgó«, »Erdő és aratás« és a »Mezővédő erdősávok« című magyarul beszélő kitűnő szovjet dokumentumfilmekből.

IV.

A Párt és a Kormány a természetátalakító fásításnak évről-évre nagyobb teret és bővülő segítséget biztosít. Az ötéves terv 500 termelőszövetkezet és állami gazdaság számára írja elő a füves vetésforgó és mezővédő erdősávok bevezetését. A fásítás fejlesztéséről szóló nagyjelentőségű minisztertanácsi határozat az 1951. őszére és 1952-re előírt fásítási feladatokat első lépésnek nevezte a tervbevett nagyarányú természetátalakító fásítások megvalósítására. Nem volt könnyű lépés, de elmondhatjuk, hogy az első nehézségeken túl vagyunk. Tavaly nyolc állami gazdaság, négy kísérleti gazdaság és hat termelőszövetkezet, az idén további négy kísérleti, két tangazdaság

I. Akác típus.

Altalaj vályog, feltalaj humuszos, lazább, homokos vályog.



1. sor	2. sor	3. sor	4. sor	5. sor	6. sor	7. sor	8. sor	9. sor	10. sor	11. sor	12. sor	13. sor
bodza	celt.	akác	k.-hárs	e.-fenyő	akác	k.-hárs	akác	e.-fenyő	k.-hárs	akác	celt.	ar. rib.
ar. rib.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	bodza
bodza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	ar. rib.
ar. rib.	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	ar. rib.
bodza	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	ar. rib.

Sortávolság: 1,5 m. Csemetetávolság: minden fafajra 1,0 m. Az erdősávok szélessége: a széleken 1—1 m megmunkált, de üresen hagyott földszalaggal együtt 20,0 m, 1 hektár erdősáv 500 m hosszú.

és 46 termelőszövetkezet mezővédő erdősávtervei készültek el. Ezek végrehajtása eddig tervszerűen folyik és ha a csemeteellátásban és a munkaerő terén mutatkoznak is nehézségek, remélhető, hogy ezeket le fogjuk küzdeni.

A mezővédő erdősávok részletes terveinek elkészítésében a szovjet módszereket és tapasztalatokat messzemenően használjuk fel. A tervezés irányelveit tartalmazó utasítások a fent vázolt alapokon nyugosznak.

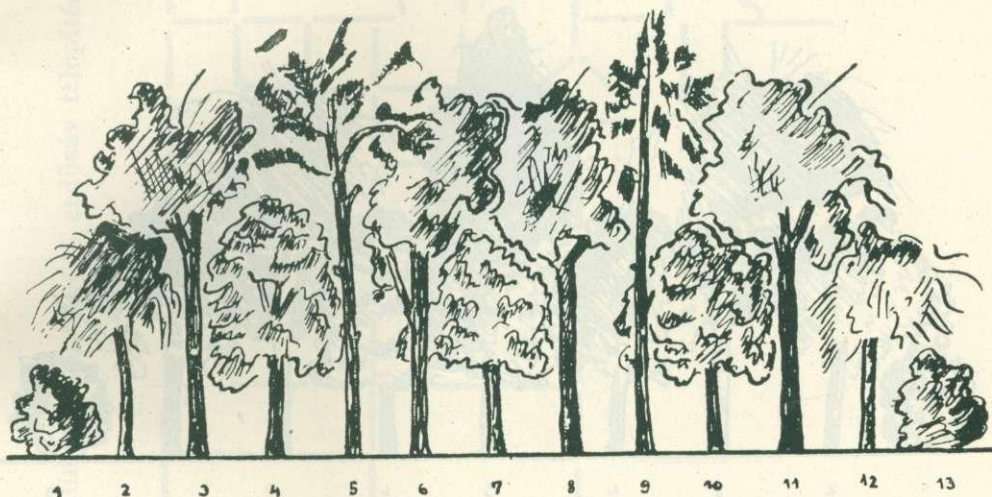
A 285. oldalon bemutatott térkép és a közölt erdősávtípusok a ceglédi »Nagy Sztálin« termelészövetkezet mezővédő erdősávtervéhez tartoznak. A terület sík. Az altalaj vályog és agyag, meszes, gyengén lúgos, a feltalaj barna, helyenként humuszos, középkötött, másutt lazább vályog, a mélyebb fekvésű részeken szikes.

Az erdősávtípusok közül a legjellegzetesebb és a legnagyobb területet elfoglaló akác, tölgy és nyártípusúakat mutatjuk be. Az erdősávtervet a földművelésügyi minisztérium pestmegyei erdőtelepítő állomása készítette. Végrehajtása 3 őszi és 2 tavaszi időnyre van ütemezve. A gazdaság egész területe 2162 ha, ebből 1649 ha szántó. A tervezett mezővédő erdősávok kiterjedése 91,1 ha, mely a szántóterület 4,2%-a. Az erdősávok összes hossza 62 km lesz.

A Szovjetunió példájára eddig nyolc megyében szerveztünk erdőtelepítő állomásokat. További hét januárban kezdi meg munkáját. Feladatkörük sajátos hazai

II. Tölgytípus.

Agyag-altalajon II/a és II/b osztályú szik.



1. sor	2. sor	3. sor	4. sor	5. sor	6. sor	7. sor	8. sor	9. sor	10. sor	11. sor	12. sor	13. sor
ármorfa	ezüstfa	kocsányos tölgy	»	m. szil.	kocs. tölgy	f. fenyő	kocs. tölgy	m. szil.	kocsányos tölgy	»	ezüstfa v.-körte	tamarix ármorfa
tamarix ármorfa	ezüstfa	»	»	»	»	ármorfa f.-fenyő	»	»	»	»	ezüstfa v.-körte	tamarix ármorfa
tamarix ármorfa	v.-körte	»	»	»	»	»	»	»	»	»	ezüstfa	tamarix

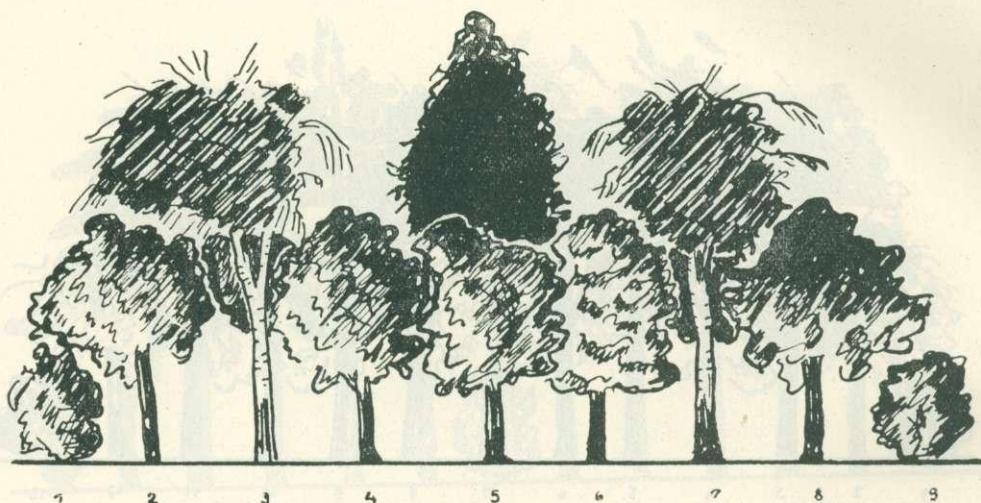
Sortávolság : 1,50 m. A fenyő és a fenyősorban levő ármorfa csemetetávolsága 0,70 m ; egyéb fafajra 1,0 m ; az erdősávok szélessége a széleken 1—1 m megmunkált, de üresen hagyott földszalaggal együtt 20,0 m. 1 hektár területű erdősáv 500 m hosszú.

viszonyainknak megfelelően némileg eltér a szovjet állomásokétól. Nálunk a talaj-előkészítés, gépi ültetés és ápolás munkáit a mezőgazdasági gépállomások látják el, a fásítás operatív végrehajtása pedig a fásító termelészövetkezeti és egyéb gazdaságok

tervfeladatát képezi. A mi állomásaink legfontosabb feladata a fásítási terveknek gondos talajvizsgálatok alapján szakemberekkel való elkészítése. A fásítókat, állandó szaktanácsaikkal látják el, instruálják az egyes munkafázisok elvégzését, gondoskodnak az ültetési anyagról és annak leszállításáról. A gépállomásokkal szoros együttműködésben biztosítják, hogy a talajelőkészítéshez és ültetéshez szükséges gépi erő rendelkezésre álljon és a fásítók ezt szerződésileg is lekössék. Előadásokkal, filmetitésekkel, brosúrákkal bővítik a fásítók ismereteit. Tanfolyamokon képezik ki és egyéni foglalkozás útján tovább fejlesztik a fásítási felelősöket. Gondoskodnak a beruházási hitelekéről és az ebből fedezhető költségek kifizetéséről. Az erdősávok és egyéb fásítások öt éves

III. Nyártípus.

Altalaj középköttő vályog, feltalaj barna, helyenként fekete humuszos vályog. Mélyebb fekvésű területek.

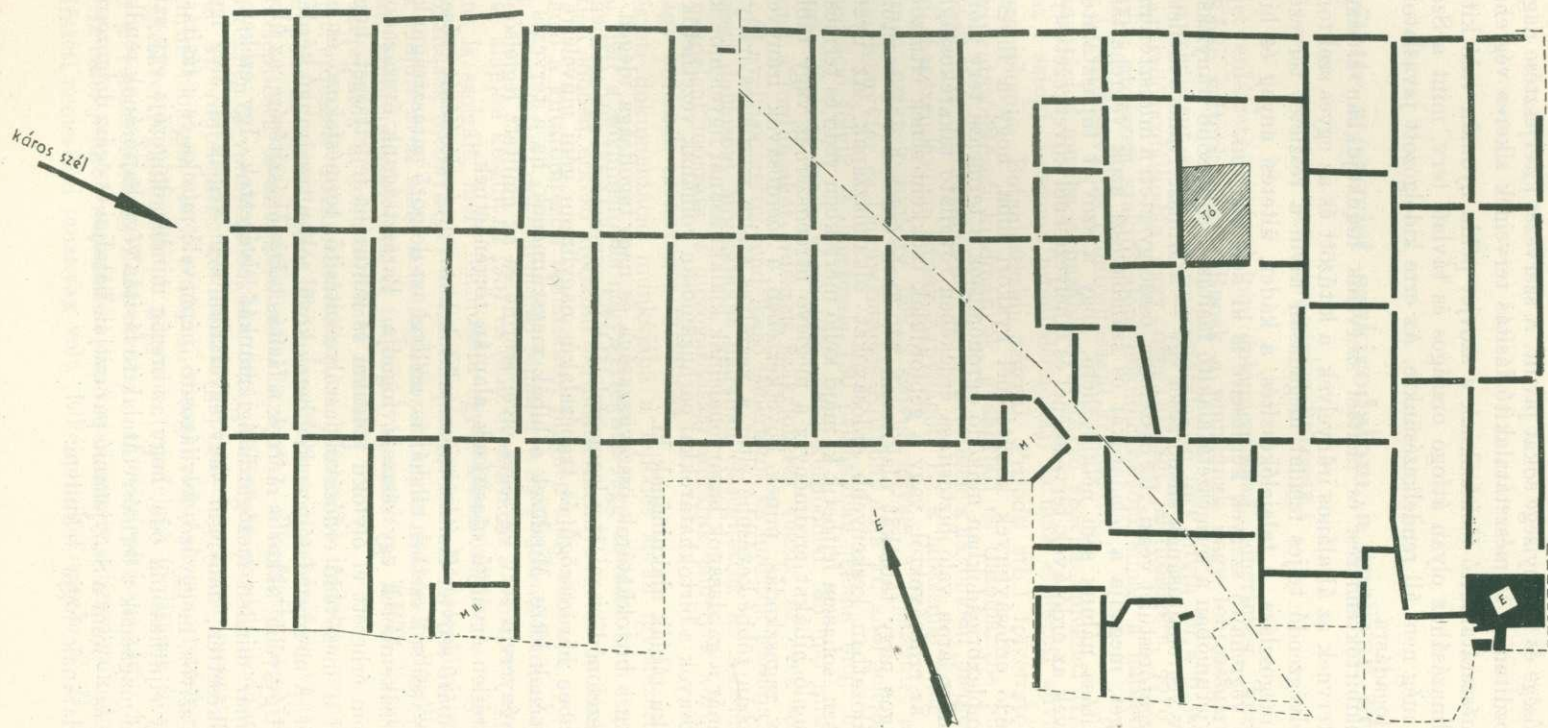


1. sor	2. sor	3. sor	4. sor	5. sor	6. sor	7. sor	8. sor	9. sor
fagyal	szofora	k. nyár m. szil.	k. juhar	k. hárs	k. juhar	k. nyár m. szil.	szofora	fagyal
»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	»	»	ó. nyár k. hárs	»	»	»	»
»	»	k. nyár m. szil.	»	»	»	k. nyár m. szil.	»	»
»	»	»	»	ó. nyár k. hárs	»	»	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	»	k. nyár m. szil.	»	»	»	k. nyár m. szil.	»	»
»	»	»	»	»	»	»	»	»

Sortávolság 1,5 m. Csemetetávolság a nyár fafajra 3 m; egyéb fafajra 1 m. Az erdősávok szélessége a széleken 1—1 m megmunkált, de üresen hagyott földszalaggal együtt 14,0 m. 1 hektár területű erdősáv 714 m hosszú.

koráig gondoskodnak az ápolás, védelem és pótlás megtervezéséről és anyagi fedezetéről. Az erdőtelepítő állomások szervezete bevált, működésük megindulása óta a

A ceglédi „Nagy Sztálin” tsz. mezővédő erdősáv telepítési térképe



fásítás minősége és mennyisége sokat javult. A szervezet kiterjesztése nagy mértékben fogja előmozdítani a természetátalakító fásítás terveinek sikeres végrehajtását.

A természetátalakító fásításoknak a szovjet példa nyomán való kiterjedt, rendszeres alkalmazásához olyan átfogó országos és távlati terv, mint a Szovjetunió 15 éves terve, még nem áll rendelkezésünkre. Az erre kidolgozott javaslatok eddig nem kerültek elfogadásra.

Ezt földbirtokrendezési és fásítási szerveink munkájukban erősen nélkülözik. Az átfogó tervnek az általános irányelvek, a kitűzött és az egyes szektorok által meggyenként elvégzendő teljes feladat megadásán kívül a részletes tervezés, a fafajok százalékos megoszlása, a talajelőkészítés, a káder, ültetési anyag és hitelbiztosítás, valamint a végrehajtó szervek kérdéseire is ki kell terjedni.

A Szovjetunióban a természetátalakító fásítások legfelsőbb irányítását és a nagy sztálini terv végrehajtásának ellenőrzését egy — a Minisztertanács mellett működő — állandó igazgatótestület végzi. Ez összefogja, összeegyezteti a minisztériumok ezirányú tevékenységét, megadja a feladatokat és számbaveszi azok végrehajtását. Hasonló szerv felállítása nálunk sem nélkülözhető, hogy a szovjet tapasztalatokon alapuló egységes elvek az erdősávok tervezésénél és elhelyezésénél következetesen érvényesülhessenek.

Mezővédő erdősávtervek készítésénél gyakori hiba, hogy a füves vetésforgót tervező komplexbrigádokban működő agronómusok a termelési terv előírt vetésterületének minden áron való biztosítása érdekében rövidlátó takarékoságból sajnálják a területet az erdősávoktól, vagy a gépfordulók csökkentésének eltúlzott szempontjából túlságos nagy táblákat alakítanak ki. Ezek érdekében keresztülviszik, hogy ritkább hálózatban keskenyebb erdősávokat alkalmazzanak. Az ilyen erdősávok természetesen sohasem fejthetik ki majd kellő mértékben védő és termésfokozó hatásukat. Hasonló hibákat eredményez a meglevő útrendszerhez vagy táblahatárokhoz való merev ragaszkodás, minek következtében a főerdősávok irányvezetése egyes gazdaságokban többé-kevésbé eltér a veszélyes szélre merőleges iránytól. A káros szélirányt már a gazdaságok határvonalainak kialakításánál figyelembe kellene venni. Így az erdősávok a birtokhatárokkal párhuzamosan volnának vezethetők és szabályos téglalapalakú táblák alakulnának ki.

Jelenleg a birtokhatárok összevisszasága és nagy tagoltsága, idegen birtoktestekkel való összefonódása miatt a legmegfelelőbb irányvezetéstől sok esetben el kell térni, mert különben háromszögű és trapézalakú, nagyüzemi gépi művelésre alkalmatlan táblák jönnének létre. Mindezek a hibák megszűnének, ha a tervezés egy országos átfogó törvényerejű terv egységes elvei szerint és az említett legfelsőbb szerv által kiadott feltétlen érvényű utasítások alapján történhetnék.

Az élenjáró szovjet fásítási tapasztalatok hazai megvalósítását erősen hátráltatja az a közöny, sőt sok esetben ellenállás, mellyel azt dolgozó parasztságunk, sőt a mezőgazdasági szakemberek egy része is fogadja. Parasztságunk évszázados elnyomottságában nem érhetett el olyfokú politikai és kulturális fejlettséget, hogy önmagától ismerné fel a mezővédő erdősávok aszálymentesítő, termésfokozó és egészségjavító jelentőségét. A mezőgazdasági szakemberek közül sokan tizedrangú kérdésnek tekintik a fásítást. Úgy vélik, akkor is ráérnek a fásítás talajelőkészítésére, az ültetésre és ápolásra, ha már minden mezőgazdasági munkát elvégeztek. Így ezeket a munkákat gyakran elkésetten, hanyagul vagy egyáltalán nem végzik el. Még igen sokat kell tennünk a szívós, meggyőző, felvilágosító, népnevelő munka és a fásítási propaganda terén, hogy eljuthassunk oda, hogy az ország minden dolgozója egy szívvel-lélekkel vallja majd magáénak a természetátalakító fásítás végrehajtásának rendkívüli jelentőségű ügyét és — mint a Szovjetunió parasztjai, fiataljai és egész dolgozó népe — fontos harci feladatának fogja tekinteni.